

SWOT-аналіз Вінницької митниці Державної митної служби України

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розглядаються результати проведеного SWOT-аналізу Вінницької митниці Державної митної служби України. Виявлено сильні та слабкі сторони, можливості та загрози діяльності митниці. Сформовано матрицю SWOT-аналізу Вінницької митниці.

Ключові слова: SWOT-аналіз, сильні сторони, слабкі сторони, можливості, загрози, матриця SWOT-аналізу.

Abstract

The article discusses the results of the SWOT analysis of the Vinnytsia Customs of the State Customs Service of Ukraine. The strengths and weaknesses, opportunities and threats of the customs activity were identified. The SWOT analysis matrix of the Vinnytsia Customs was formed.

Keywords: SWOT analysis, strengths, weaknesses, opportunities, threats, SWOT analysis matrix.

Вступ

Актуальність теми SWOT-аналізу Вінницької митниці Державної митної служби України зумовлена необхідністю підвищення ефективності її функціонування в умовах економічної та безпекової нестабільності. У сучасному середовищі митна система України виконує важливу роль у забезпеченні державного контролю, наповненні бюджету та сприянні зовнішньоекономічній діяльності.

Вінницька митниця, як один із ключових регіональних підрозділів, потребує глибокої оцінки свого потенціалу й обмежень. SWOT-аналіз дозволяє системно визначити сильні та слабкі сторони установи, а також виявити зовнішні можливості й загрози. Такий підхід є особливо важливим в умовах євроінтеграції України та адаптації митних процедур до стандартів ЄС. Аналіз сприяє прийняттю стратегічно обґрунтованих управлінських рішень і виявленню резервів для розвитку. Виявлення внутрішніх проблем та зовнішніх викликів дозволяє підвищити прозорість та підзвітність митних процесів.

Використання SWOT-аналізу допомагає формувати ефективну модель управління, орієнтовану на результат. Актуальність теми також обумовлена потребою в удосконаленні кадрової, технічної та інформаційної складової роботи митниці. Усе це створює підґрунтя для розробки стратегії розвитку Вінницької митниці в контексті національних пріоритетів та міжнародних зобов'язань.

Результати дослідження

Проведено SWOT-аналіз Вінницької митниці Державної митної служби України, який дозволяє оцінити її внутрішні сильні та слабкі сторони, а також зовнішні можливості та загрози, що впливають на ефективність її діяльності.

Сильні сторони (Strengths):

Професійний кадровий склад: Митниця має досвідчених фахівців, зокрема головних державних інспекторів у різних відділах, що забезпечує високий рівень експертизи та професіоналізму.

Розгалужена інфраструктура: Наявність митних постів у різних населених пунктах області дозволяє ефективно обслуговувати зовнішньоекономічну діяльність регіону.

Впровадження цифрових технологій: Митниця активно впроваджує електронні сервіси та автоматизовані системи, що сприяє підвищенню прозорості та ефективності митних процедур.

Слабкі сторони (Weaknesses):

Корупційні ризики: Існують повідомлення про корупційні прояви та непрозорість у роботі митниці, що підриває довіру бізнесу та громадськості.

Низький рівень поінформованості про нові системи: Більшість представників підприємств не знають про нову комп'ютеризовану систему транзиту (NCTS), що свідчить про недостатню інформаційну підтримку.

Технічні проблеми: Можливі затримки в роботі митних постів через технічні несправності, що впливає на оперативність митного оформлення.

Можливості (Opportunities):

Інтеграція з європейськими митними системами: Участь у міжнародних проектах та гармонізація митного законодавства з європейськими стандартами відкриває нові перспективи для розвитку.

Розвиток цифрових сервісів: Подальше впровадження електронних декларацій та автоматизованих систем аналізу ризиків може значно підвищити ефективність митниці.

Покращення взаємодії з бізнесом: Забезпечення відкритості та прозорості у роботі митниці сприятиме зміцненню довіри з боку підприємців та інвесторів.

Загрози (Threats):

Зовнішні економічні та політичні фактори: Зміни у міжнародній торгівлі, політична нестабільність або введення нових санкцій можуть негативно вплинути на діяльність митниці.

Кадрові скорочення: Зменшення штатної чисельності може призвести до перевантаження працівників та зниження якості обслуговування.

Технічні загрози: Кібератаки або збої в роботі інформаційних систем можуть порушити безперебійну роботу митниці.

SWOT-матриця для Вінницької митниці у табличному вигляді подана на рис. 1.

SWOT-аналіз Вінницької митниці дозволяє комплексно оцінити її внутрішній потенціал і зовнішні умови функціонування. У роботі митниці простежується наявність низки сильних сторін, серед яких провідну роль відіграє досвідчений кадровий склад, здатний ефективно реалізовувати як рутинні, так і стратегічні завдання. Розгалужена інфраструктура митних постів у межах регіону забезпечує оперативне обслуговування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Додатковою перевагою є впровадження цифрових технологій, що сприяє автоматизації процесів і підвищенню прозорості.

	Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
Можливості (O)	SO-стратегії – Використання сильних сторін для реалізації можливостей:	WO-стратегії – Подолання слабких сторін за рахунок можливостей:
	– Розширення цифрових сервісів за рахунок наявного професійного кадрового складу.	– Інформаційні кампанії для підприємців про нові сервіси.
	– Активна участь у міжнародних проєктах на основі потужної інфраструктури та досвіду.	– Участь у програмних проєктах для зменшення технічних збоїв.
Загрози (T)	ST-стратегії – Використання сильних сторін для протидії загрозам:	WT-стратегії – Мінімізація слабких сторін та нейтралізація загроз:
	– Вдосконалення технічного захисту інформаційних систем за допомогою досвідчених кадрів.	– Оптимізація структури та функціонування в умовах можливих скорочень.
	– Створення антикризових планів із використанням гнучкої інфраструктури.	– Запровадження антикорупційного моніторингу з IT-підтримкою.

Рисунок 1 - SWOT-аналіз Вінницької митниці

Разом із тим, діяльність митниці супроводжується низкою слабких місць. Серед них – наявні корупційні ризики, які підривають довіру бізнесу, а також недостатній рівень інформування підприємців щодо нових митних процедур і систем, зокрема електронної транзитної системи. Технічні збої у функціонуванні IT-систем іноді призводять до затримок і ускладнень у митному оформленні, що негативно позначається на загальній ефективності.

Зовнішнє середовище містить як загрози, так і потенційні можливості для розвитку митниці. Позитивним чинником є курс на європейську інтеграцію, який передбачає гармонізацію процедур, впровадження сучасних цифрових сервісів і активізацію співпраці з митними органами інших країн. Разом з тим, політична та економічна нестабільність, зміни у регулюванні зовнішньої торгівлі, а також ризики кібератак створюють додаткові виклики для стабільної роботи митниці.

Узагальнюючи, SWOT-аналіз вказує на необхідність зміцнення внутрішнього управління, цифровізації сервісів, підвищення прозорості, а також посилення адаптаційного потенціалу до зовнішніх змін. Вінницька митниця має об'єктивні передумови для трансформації в ефективний сучасний орган державного контролю, за умови реалізації стратегій, що орієнтовані на поєднання її сильних сторін із зовнішніми можливостями та мінімізацію вразливостей.

Висновки

Проведений SWOT-аналіз дав змогу комплексно оцінити внутрішній потенціал та зовнішні фактори, що впливають на діяльність Вінницької митниці. Установлено, що одним із ключових активів митниці є

висококваліфікований кадровий склад, здатний оперативно реагувати на виклики. Важливою перевагою також виступає розгалужена інфраструктура, що забезпечує ефективне покриття регіону. Суттєвий прогрес спостерігається у сфері цифровізації, що сприяє автоматизації процесів та зниженню корупційних ризиків. Водночас виявлено низку слабких сторін, серед яких особливо критичними є корупційні загрози та технічна нестабільність. Недостатнє інформування бізнесу про нові сервіси гальмує повноцінне впровадження сучасних митних інструментів. Зовнішнє середовище характеризується як новими можливостями євроінтеграції, так і ризиками, пов'язаними з політичною та економічною нестабільністю. Успішна реалізація потенціалу митниці залежить від ефективного поєднання наявних сильних сторін із можливостями, що відкриває міжнародна інтеграція. За належної координації зусиль можливе формування ефективної, прозорої та сучасної моделі функціонування Вінницької митниці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрушків, Б. М., Куцик П. О. Стратегічне управління. Львів: Новий Світ-2000. 2018. 432 с.
2. Гриньова В. М., Швець Н. В. SWOT-аналіз у стратегічному управлінні підприємством. Економіка і організація управління, 2016. № 4, С. 58–63.
3. Кваснюк Б. Є. Методологія SWOT-аналізу та його застосування в оцінці управлінських рішень. Економічний вісник університету, 2020. № 46, С. 97–101.
4. Мних Є. В. Аналітичне забезпечення стратегічного планування: методика SWOT-аналізу. Фінанси України, 2019. № 6, С. 28–35.
5. Осовська Г. В., Осовський С. Я. Основи стратегічного менеджменту. Київ: Центр учбової літератури. 2017. 368 с.

Крива Карина Володимирівна – студентка групи П-216, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Науковий керівник: **Безсмертна Оксана Владиславівна** - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця. e-mail: bezsmertna@vntu.edu.ua

Kryva Karyna V- Department of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Supervisor: **Oksana V. Bezsmertna** - PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Entrepreneurship, Logistics and Management, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, e-mail: bezsmertna@vntu.edu.ua